

İki Ş'den Şiddetle Kaçınmalıyız: Şehvet ve Şüphe

Nureddin Yıldız'ın Musab bin Umeyr Davetçi Okulu için yaptığı "Musab Olmak" (13.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Peygamber'e vâris olmak, Kur'an ve hadisle iş yapmadıkça başarı beklenemeyecek bir iştir. Peygamber'in mesleğini, psikoloji-sosyoloji veya başka bir bilimi merkeze alarak yürütemeyiz; onlar anca ambalaj malzemesi olabilirler –gereksizlik anlamında değil öncelik anlamında. Nihayetinde bir öğretmeni veya organizatörü konuşmuyoruz, Allah'a davet edeni konuşuyoruz.

Sosyolojik birtakım kurallar elbette dosyasında bulunsun, pedagojiye dikkat etsin ama bunları merkezine almasın. Mesela Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan biri öğretmenlik görevi yapacağı zaman kendi doğruları olan pedagojik kuralları uygulayarak devletin merî kanunlarını yok sayabilir mi? Eğitim bakanlığının genelgesine uyarsın, ona uyarken pedagojine de uyabilirsin ama esas olan genelgedeki kanunlardır.

Allah'a davet eden kimsenin bazı kurallara dikkat etmesi gerektiğini önceki temaslarımızda zikretmiştik. Bunları saymaya devam etmeliyiz.

İnsanlar hayatı basamak çıkar gibi yaşarlar. Zengin olan, basamakları çıkarak olur. Elli yaşına gelenler de basamakları çıka çıka gelirler. Yemek yeme dahi adım adım öğrenilir. Hayatta her şey basamaklandırılarak oturtulmuştur. Şeriat lisanında buna tedriç denir. Kur'an-ı Kerim de tedricen, yirmi üç yılda inmiştir.

Çünkü hayatın kendi de öyledir. Gençlik bir basamaktan sonra gelir, olgunluk ondan sonrasdır, ihtiyarlık daha sonrası. Bu hayatın bir gerçeği olduğuna göre davetçi de dini, tepeden indiremez. Çocuk eğitiminde de yaşlıların davetinde de böyledir.

Bunu şöyle anlayabiliriz: Bir şehir, okul veya herhangi bir insan topluluğunun bulunduğu yere giden davetçi, mesela perşembe günü saat 09'da gittiği bir konferansın ardından saat 13 itibarıyla herkesin şeriat ehli, âlim ve takva olacağını beklememelidir. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemde dahi göremiyoruz bunu. Onun yanında yirmi üç yıl boyunca eğitim görenler dahi, şu veya bu oranda yapmamaları gereken şeyleri yaptılar huzurunda.

İnsan, hayatı basamaklarla yaşıyor ve dümdüz yolda yaşanmıyor hayat. Doğar doğmaz 1.80 boyunda ve 80 kilo, yemek yapmayı bilen biri olmuyor. Din de hayatın yaşanışına ve aktığı yatağa doğru gider. Hayat istikametinin tersine doğru giden din, insanların kabul edemeyeceği bir dindir. Davette elif cüzü öğretip sonra tecvit-talime geçilecek ve sure ezberleri ardından gelecek. Dini hayata geçirmek de böyle bir sıralama gibidir. Sakalını bugün bırakıp cihada bugün başlayamaz insan.

Karşısındaki insanın dinde geldiği noktanın ve gelmesi gereken yerin ne olduğunu ölçer bir davetçi. Aradaki eksik mesafeyi tartmak ve bu yolun ne kadarda alınacağı üzerine hareket etmek, bir davetçinin yapması gerektir. İnsanların helal ve haram bilmediği bir yerde en ince mekruh ayarlarıyla yasaklar açıklanmaya başlanmaz. Can kurtarmak, çizik kurtarmaktan daha önemlidir.

Toplumda imanın varlık-yokluğu tartışma götürürken insanlara Ebu Bekir radiyallahu anh düzeyinde bir imanın kabul edebileceği konuları anlatamayız. Bu, insanlara çekip gitmelerini ve sözlerimizi dinlememelerini söylemek kadar çetrefilli ve yanlışır.

İnsanların meleklerle bağlantısını test için şunu yapabiliriz: Âmentü'de Allah'a imandan sonra melekler gelir sıralama olarak, peygamberler ve kitaplardan da önce. Melekler sen camide veya evde otururken de yanında mıdır? Bunu sorduğunuzda evet der. Ama bunun nasıl bir hissiyat olduğunu açıklaması istendiğinde, sözgelimi az önce ettiği bir küfrü eğer meleklerin yanında olduğunu biliyorsa nasıl edebildiği sorulduğunda, görürüz ki esasen ayete-hadise ve bütün iman değerlerine dayanıyor

olmasına rağmen meleklerle imanın pratikte bulunmadığını ve bunun sözel olarak kabul edildiğini görürüz.

Eğer meleklerle iman güçlü olsaydı, insanlar araba sürerken kırmızı ışıkta kimse görmüyorken de geçemezlerdi. Kaza olup öldüğünde şahidi bulunmadığını söylemezlerdi.

Meleklerle imanın pratiğe döküldüğünde yokluğu söz konusu ve bu pratikteki yokluk, bizim toplumumuzda oldukça yüksektedir. Yalan konuşurken, itikat sorunu yaşarken veya başka bir tezahürle karşımıza çıkar.

Böyle bir topluma, bir tarikat şeyhinin rabıtayı telkin ettiğini düşünelim: Rabitanın olup olmayacağını bir kenara bırakalım ve var kabul edelim. Meleklerle iman, mümin olmak açısından bir insanın ciğer-kalp mesabesinde önemli bir organı durumundayken bir tarikata intisap edildiğinde rabita ne durumda ve kaçınıcı derecede olabilir? Meleklerle iman onlarca ayet ve hadisle, ümmet-i Muhammed'in icmasıyla sabitken rabitanın hükmü tartışmalıdır.

Peki böyle bir durum ortadayken tarikata gelen bir Müslüman'a defalarca aşılması gereken şuur; meleklerin sürekli denetiminde olduğu ve onların kontrolünü hissederek yaşaması gerektiği midir yoksa gözünü kapatıp şeyhini tahayyül ile üzerinde kurduğu otorite midir? Bir Müslüman'a kıyamet gününde, rabita yapıp yapmadığı sorulacak mı? Meleklerle imanı olmayan girebilecek mi peki cennete? Bu ikisi arasında ne büyük uçurum var.

Hâl böyleyken tarikatlarda meleklerle imanın takviyesi ne kadar, kişi gelir gelmez rabita prosedürü ne kadar uygulanır? Meleklerle imanı olmayan birinin cehennemde ebedî kalma riski varken asıl yapılması gerekenle olmasa da olur seviyesindeki iş arasında bulunan farkı tespit edememek, davetçinin işlememesi gereken bir hatadır.

İnsanların meleklerle imanının olup olmadığının belli olmadığı bir yerde bizim kendi kendimize program uydurmamız anca bizi tatmin edebilir; İslam'ı ve Müslümanlığı ayakta tutmaz. Bir tarikatta şeyhin üzerinden yapılan rabita, meleklerle imandan daha güçlü olduğunda tarikatlar da İslam'dan daha güçlü olabiliyorlar.

Bu, tarikatın-rabitanın varlığı-yokluğuyla ilgili bir mesele değil; sıralamayı konuşuyoruz. Varsa niye meleklerle imandan öne geçirilsin ve geçirilirse ne ağır bir hata yapılmış oluyor, bunu ifadeye çalışıyoruz.

Tedricen yani basamak basamak öğretmek ve yaşatmak, dinin öz konularından biridir. Öncelikle iman esasları, sonra ibadetlerdeki farzlar, sonra haramlardan ne kadar sakınıldığı konuları gelir. Ardından da sünnetler, nafileler, mekruhlar gündeme alınabilir. İman esasları önce gelmediği sürece namazın da bir kıymeti yok.

Allah'a itimat diye bir meselemiz var. Defaatle zikrettiğim bir örnektir, doksanlı yılların İstanbul'unda su kıtlığı yaşanırdı. Beykoz'da bir yağmur duası tertip edilmişti ve babamla beraber ona gitmeye karar verdik. O zaman dört yaşındaki yeğenim de arabayla gideceğimiz için macera olur diye gelmek istedi. Kalabalıkta sahip olamayız diye onu almadık. Orada ne yapacağımızı sorunca da "yağmur yağmıyor, yağmur duasına gideceğiz" dedik.

Biz evden çıkmış, arabaya biniyoruk yanımıza gelip "dede" dedi, "madem yağmur duasına gidiyorsunuz, niye şemsiye almıyorsunuz yanınıza?"

Bunu düşününce hakikaten öylece kalakaldık. Bizim aklımızdan geçen, zaten kabul mü olacak da şemsiye alalım yanımıza, gibi bir düşünceydi herhâlde. Demek ki o çocuğun dört yaşında Allah için taşıdığı itimat, benim kırk yaşında taşıdığımdan fazlaymış.

Bir insan daha Kur'an-ı Azimuşşan'a tutmadan benim kitaplarımı niye okusun? Dünyanın en değerli kitabını yazmış olsam bile benim eserim hiçbir zaman farz-ı ayın olan ilmihâl düzeyinde değil. Öyleyse ilmihâli okumadan önce benim kitabımı niye okusun?

Aksi takdirde İslam değil cemaatler büyüyor. İslam yerinde sayarken cemaatler holdingleşiyor. Ümmetin halifesi var mı diye bir dert yok ama halifeden daha otoriter liderleri var Müslümanlar'ın. Çünkü Kur'an okunup okunmadığından fazla kendi hoca efendisinin o günkü yazısının okunup okunmadığını merak ediyor insanlar. Hadis-i şerifi de hoca efendisinin yazısını desteklemek için okuyacak kadar ileri gidebiliyor bu durum.

Kıyamet günü yanlış tedaviden dolayı yargılanmak da var. Bu, erkekler arasında olmaktan daha fazlasıyla kadınlar arasında geçerlidir. Çünkü başta bidatler olmak üzere nafilerle dahi kadınlar arasında kolayca abartılır. Erkekler arasında bu tür taktik hataları çorak bir araziye atılmış tohum gibi kalır daha çok. Kadınlar arasında ise sulamadan bile büyür böyle bir tohum.

Dine bağlılık da daha hassastır kadınlar arasında. Kadınların direnişi ve şehadet arzusu da daha güçlüdür. Şerre de hayra da erkekten önce gelir kadın. İlk iman eden ve Resûlullah aleyhisselamı elinden tutup kaldıran kişi bir kadındır. Ümmet-i Muhammed'iz milyarlar olarak ama Hatice radiyallahu anhadan sonra geliyoruz hepimiz.

Tedriç konusunda kadınlar başlığını ayrıca ele almak lazım.

Dikkat edilecek bir diğer husus, davetçinin iki şeyi kendine düşman bilmesidir: Şüphe ve şehvet. Bunlar davetçinin sağ ve sol ayağının altındaki bilyelerdir, kaydırırlar. Âlim, çok meşhur veya medyatik olmak şeytana karşı kurtarıcı değildir –üstelik daha forslu birini kaydırmaktan daha mutlu olur. Davetçi bu iki ş'den kaçınacak yoksa Allah'a davet eden biri olmak niteliğini kaybeder. Bundan sonra da herhangi bir şekilde geçmiş, bilgisi, konuşmaları veya kitapları onu kurtarmaz.

Şüphe ve şehvet, zamana göre bir miktar farklılaşabilir ama Âdem aleyhisselamdan beri hemen hemen aynıdır. Şehvet denince aklımıza hemen belden aşağı konular gelir; büyük oranda da o demektir zaten ama genel olarak şehvet, insanın arzu edip peşine düştüğü şeylerin adıdır. Cinsellik de insanın arzularından olduğu için bir şehvettir, para toplamak veya yemek de.

Peygamber aleyhisselamın sünnetini anlattığı bir toplantıda kâfirler gibi yiyen veya şüpheli şeylerden kaçınmak gerektiğini söyleyip kola içen bir davetçi, yemek şehvetinden ve şüpheli şeyden ayağı kaymış davetçiye örnektir.

İnsanın evinden çıkarken gömleğinin düzgün, ceketinin ütülü ve saçının taranmış olması efendiliğin gereği ve Efendimiz aleyhisselamın da emridir. Davetçi şık olmalıdır, kıyafeti ve tıraşıyla. Ama bir davetçi, ayna karşısında uzun uzun durmaz. Bu görüntü şehveti demektir. Efendimiz aleyhisselam, saçı dağınık olanları uyarılmış ve uzun saç bırakanları saçına bakmakla yükümlü tutmuştur. Aynı Peygamber aleyhisselam, her gün ayna karşısında olmayı da yasaklamış.

Demek ki bunun bir ortalaması bulunmalı ve bulunmazsa şayet, şehvete dönüştüğü bilinmeli. Davetçinin bir tane takım elbisesinin olması uygun değildir ama otuz tane de olmamalı. Bir ceketine bir daha sıra gelmeyen kişi, elbise şehvetine takılmıştır. Elbiselerinin peşinden giden adam kendi peşine insan toplayamaz.

Davetçinin şehvetlerle ilgili espri yapması bile önemlidir. Bu memlekette davetçi-hoca konumunda olmuş kişiler hakkında toplumda bir algı yoklaması yapılsa ve hoca denince akla gelen ilk üç şey sorulsa yemektir ilk sırada olan. Kürsüleri inleyen bir adamın yemekler hakkında insanlar içinde uluorta espri yapması tehlikelidir. Sofra başındayken uzaktan da olsa fotoğraf çektirilmemelidir, bir sululuğa mahal verilmemesi için. Çünkü sonradan oluşacak bir olumsuz imajı tamir mümkün olmayacaktır, baştan çektirilmemesi gerekiyor fotoğrafın.

Tâbiinin büyüklerinden Fudayl bin İyad'a nispet edilen bir söz, "avama mubah olan bize mubah değildir" der, "çünkü biz müminlerin önünde duruyoruz." Dondurma yemek haram değil, mubah; ama sen oturup parkta dondurma yiyemezsin çünkü bu görüntü olarak bir lükstür. Gülmek herkese mubahtır ama sen kalabalıkta dişlerini göstererek uzun uzun gülemezsin.

Evli bir Müslüman'ın, eşinin kolunu tutarak yürümesi ne ayıp ne günahdır, üstelik beraber yürümelidirler de. Davetçi ise hanımıyla kol kola bir görüntü vermemelidir. Çünkü davetçi tanınan biridir ve bu durum, 'hanımına da bakın' demeye gelir. Ne haram ne günahdır; ama bir hassasiyettir bu.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.